

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนในโรงเรียนประถมศึกษานานาชาติในภาคศึกษา 6 ซึ่งมี 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อ่างทอง ลพบุรี สิงห์บุรี สระบุรี ชัยนาท และอุทัยธานี เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาไว้เป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงานและการใช้วิทยุโรงเรียนในภาคศึกษา 6 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

การสำรวจใช้แบบสอบถามส่งไปให้ครูใหญ่และครูวิทยุโรงเรียน จำนวน 126 โรงเรียน ได้รับคืนมา 102 โรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 80.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ยน้ำหนัก (weighting)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็นหมวด ๆ ดังต่อไปนี้

สภาพทั่วไป ของครูและโรงเรียน

1. ครูใหญ่ มีวุฒิสูงสุด คือ ปริญญาตรี แต่มีจำนวนร้อยละ 2.50 ชั้นประกาศนียบัตร มีเป็นจำนวนมาก ร้อยละ 93.75 และที่ไม่มีวุฒิเลย ร้อยละ 3.75

สำหรับครูวิทยุโรงเรียนก็มีวุฒิต่าง ๆ กับครูใหญ่ แสดงว่า ครูส่วนมากมีวุฒิตั้งอยู่ในขั้นเหมาะสมพอควร แต่ครูที่ไม่มีวุฒียังมีอยู่บ้าง ควรที่จะได้มีการอบรมส่งเสริม ให้มีวุฒิต่างกัน และในระดับปริญญาตรี ก็ควรจะส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้นด้วย

2. โรงเรียนส่วนใหญ่มีครูตั้งแต่ 9 - 16 คน แต่จำนวนครูวิทยุโรงเรียนมีเพียงโรงเรียนละ 1 - 2 คน เป็นส่วนมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ คงมีสาเหตุเนื่องมาจากครูไม่สนใจที่จะใช้วิทยุโรงเรียน แต่เป็นเพราะครูไม่มีความรู้ความเข้าใจในการใช้วิทยุโรงเรียนมากกว่า จึงควรเปิดการอบรมการใช้วิทยุโรงเรียนให้แก่ครูให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3. ครูใหญ่และครูวิทยุโรงเรียนมีเป็นจำนวนน้อยที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนมาก่อน ข้อนี้เป็นเหตุผลสนับสนุนและชี้แจงปัญหาในข้อ 2. ได้เป็นอย่างดี
4. เครื่องรับฟังวิทยุของโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพชำรุดใช้การไม่ค่อยได้ ข้อนี้มีความจริงและเป็นปัญหามากที่สุด เพราะจากประสบการณ์ของการทำงาน ผู้วิจัยได้พบใคร่ครวญมากเกี่ยวกับเรื่องนี้ จึงควรได้มีการปรับปรุงแก้ไขอย่างรีบด่วน เพราะการเรียนจากวิทยุเป็นการใช้ประสิทธิภาพในการรับฟังแต่เพียงอย่างเดียว การที่เครื่องรับฟังเสียใช้ไม่ค่อยได้หรือไม่ได้เลย จึงเหมือนกับเปิดเพลงให้คนหูหนวกฟัง แม้เพลงนั้นแสนจะไพเราะเพราะเพราะพริ้ง แท้ก็จะได้ประโยชน์อะไร
5. ครูจำนวนร้อยละ 88.75 ต้องการได้เครื่องรับฟังวิทยุที่มีคุณภาพดีเพิ่มขึ้นอีก ข้อนี้จึงเป็นผลสืบเนื่องมาจากข้อ 4

ความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียน

1. ครูใหญ่เห็นว่าตารางออกอากาศของบทเรียนวิทยุไม่ค่อยตรงกับตารางสอนในโรงเรียน เรื่องตารางออกอากาศครูผู้สอนจะไม่มีปัญหาไม่ใช่น้อย ทุกโรงเรียนมีความเห็นมีความต้องการ ที่จะให้ตารางออกอากาศตรงกับตารางสอนในโรงเรียนของตน แต่ทำได้ยาก เพราะมีปัญหามากอันเนื่องมาจากสภาพของแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน กองเผยแพร่การศึกษาจึงควรพยายามอย่างที่สุดที่จะแก้ปัญหาอันนี้ให้ได้
2. ครูใหญ่เห็นด้วยปานกลางว่าครูวิทยุโรงเรียนควรเป็นครูผู้หญิง ก็อาจจะมีความจริงบ้างสำหรับการสอนวิชาชั้นรองคนตรี เพราะครูผู้หญิงส่วนใหญ่อาจจะมีควมถนัดกว่าครูผู้ชาย แต่อย่างไรก็ตาม ครูวิทยุโรงเรียนที่คืนนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศของครู แต่ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ
3. ครูใหญ่เห็นด้วยมาก ว่าการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ ข้อนี้คงไม่มีปัญหาอะไร จะมีปัญหาก็คงที่ว่า จะสอนอย่างไร จึงจะทำให้เด็กมีความสนใจตามนั้นได้

4. "ครูที่ไม่มีความรู้เรื่องวิทยุโรงเรียนก็อาจจะทำหน้าที่ครูวิทยุโรงเรียนได้"

สอนครูใหญ่เห็นควยปานกลางซึ่งก็อาจจะเป็นจริง ถ้าหากครูคนนั้น แม้มิเคยมีความรู้เรื่องวิทยุโรงเรียนมาก่อน แต่ได้พยายามศึกษาคนควาจากเอกสารคู่มือครูและตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องวิทยุโรงเรียน หรือขอคำแนะนำปรึกษาจากเพื่อน ๆ จากผู้ที่มีความรู้ แลวนำความรู้ที่ได้มานั้นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง ก็จะไม่เกิดผลดีใด และอาจจะดีกว่าผู้ที่มีความรู้แต่ไม่ได้สอนอย่างจริงจังเสียอีก
5. เมื่อบทเรียนทางวิทยุตรงกับวิชาอื่นในโรงเรียน ครูใหญ่ใช้วิธีแก้ปัญหาโดยการให้ungskสอนวิชาที่ตรงกับบทเรียนนั้น โดยกระทำอยู่ในระดับปานกลาง คิดว่าครูใหญ่ไม่ควรใช้วิธีนี้ เพราะจะมีผลกระทบกระเทือนต่อวิชาที่ให้ungskสอน ควรจะหาวิธีอื่นที่เหมาะสมกว่า เช่น หาทางปรับปรุงแก้ไขตารางสอนเสียใหม่ หรือบันทึกเทปไว้ฟังภายหลังถ้าเป็นไปได้
6. ครูใหญ่มีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่ายไม่ควรให้ความสนใจและให้การนิเทศ หรือแนะนำเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนแก่ครู เท่าที่ควร ปัญหาที่นี่ เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่ายไม่ควรจะปล่อยให้ละเลย ควรจะให้ความสนใจเป็นอย่างดี
7. ในด้านปัญหาการใช้วิทยุโรงเรียน ครูใหญ่เห็นว่าอุปสรรคต่อไปนี้ทำให้เกิดเป็นปัญหาต่อการเรียนการสอนในระดับปานกลาง ได้แก่
 - 7.1. เครื่องรับฟังวิทยุมีไม่เพียงพอ
 - 7.2. ไม่มีห้องรับฟังวิทยุโดยเฉพาะ
 - 7.3. ครูไม่ได้รับการแนะนำอบรมจากเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนเท่าที่ควร
 - 7.4. ขาดอุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการสอนตามบทเรียน
 - 7.5. ครูวิทยุโรงเรียนมีไม่เพียงพอ
 - 7.6. ใครรับแจกเอกสารคู่มือครูชำเกินไป
8. ครูใหญ่มีความต้องการมากที่จะให้เปิดการอบรมแก่ครูวิทยุโรงเรียน นอกจากนั้นต้องการได้เครื่องรับฟังที่มีคุณภาพดี ต้องการครูที่มีความรู้ในการใช้วิทยุโรงเรียนและครูที่มีความรู้ในการผลิตการใช้อุปกรณ์การสอน เป็นความต้องการในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปของครูวิทยุโรงเรียน

1. ครูวิทยุโรงเรียนเห็นด้วยมาก ว่า การใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนจะไต่ผลดีกว่าการสอนแบบธรรมดา
2. ครูที่ใช้วิทยุโรงเรียนต้องมีความชำนาญเป็นพิเศษ จึงจะใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนได้ดี ข้อนี้ก็เห็นด้วยมาก เช่นกัน แต่ความจริงครูวิทยุโรงเรียนที่มีความชำนาญธรรมดา ๆ หรือตามปรกติก็สามารถจะสอนให้ได้ดี เพราะการสอนโดยใช้วิทยุโรงเรียนก็ใช้หลักเดียวกันกับการสอนทั่ว ๆ ไป เช่น ต้องมีการเตรียมบันทึกการสอน เตรียมอุปกรณ์การสอน และเตรียมตัวเด็กให้พร้อมเช่นเดียวกัน
3. ในด้านผลเสียของการใช้วิทยุโรงเรียนครูเห็นว่ามีส่วนน้อย เช่น ทำให้เกิดความยุ่งยากหลายอย่าง ไต่ผลไม่คุ้มค่า เด็กไม่สนใจ และ เสียเวลาทำให้อสอนไม่ทันตามหลักสูตร

สภาพการใช้วิทยุโรงเรียนของครู

1. ครูส่วนมากใช้วิทยุโรงเรียนด้วยความสมัครใจ
2. ครูมีการเตรียมก่อนรับฟังอยู่ในระดับปานกลาง เช่น อ่านคู่มือครู รับฟังตัวโมงครู จัดชั้นเรียนซึ่งใช้ห้องเรียนเดิมเป็นส่วนใหญ่ จัดหาอุปกรณ์ประกอบบทเรียน และเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะรับฟัง
3. ในขณะที่รับฟังรายการครูฟังร่วมกับนักเรียนอย่างตั้งใจ และปฏิบัติตามที่คู่มือขอรองอยู่ในเกณฑ์มาก
4. หลังรับฟังรายการครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ ในระดับปานกลาง ซึ่งความจริงแล้วควรจะให้ปฏิบัติเป็นประจำ เพราะจะช่วยให้เด็กมีความรู้ ความเข้าใจบทเรียนดีขึ้น

ปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ ในการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอน

ปัญหาต่าง ๆ แยกออกเป็นหมวด ๆ ใดดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับตัวครูวิทยุโรงเรียน

- 1.1. ครูส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจ และความสามารถที่จะใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดความหนักใจในการสอน และผลของการสอนไม่ดีเท่าที่ควร
 - 1.2. ครูไม่เคยได้รับการศึกษาหรืออบรมเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนมาก่อนเป็นส่วนใหญ่
 - 1.3. ครูไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้าให้พร้อมทุกครั้ง เพราะไม่มีเวลา และมีชั่วโมงสอนมาก
2. ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องรับฟังและสภาพของการรับฟัง
 - 2.1. เครื่องรับฟังมีไม่เพียงพอ และมีคุณภาพไม่ดี
 - 2.2. เสียงรับฟังไม่ชัดเจน
 - 2.3. ไม่มีห้องรับฟังวิทยุโดยเฉพาะ
 3. ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน
 - 3.1. อุปกรณ์การสอนในโรงเรียนมีน้อย
 - 3.2. ครูไม่สามารถจัดหาอุปกรณ์ประกอบบทเรียนตามที่คู่มือแนะนำได้ทุกครั้ง
 4. ปัญหาเกี่ยวกับเอกสารคู่มือครู

ครูไม่ได้รับแจกเอกสารหรือคู่มือ และตารางออกอากาศโดยทั่วถึง ที่ได้รับก็ลาซาเกินไปไม่ทันใช้
 5. ปัญหาเกี่ยวกับบทเรียนวิทยุ
 - 5.1. ตารางออกอากาศของบทเรียนไม่ตรงกับตารางสอนในโรงเรียน
 - 5.2. บทเรียนไม่เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น
 - 5.3. เนื้อหาของบทเรียนบางครั้งไม่ตรงกับหลักสูตร
 6. ปัญหาเกี่ยวกับการอบรมแนะนำแก่ครูวิทยุโรงเรียน

เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่ายให้การอบรมหรือแนะนำแก่ครูวิทยุโรงเรียนน้อยมาก

7. ปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลหรือประเมินผลการรับฟัง
เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่าย ไม่มีการวัดผลหรือติดตามผลการใช้วิทยุโรงเรียนเท่าที่ควร มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น
8. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ
โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีงบประมาณที่จะใช้จ่ายเกี่ยวกับการรับฟังวิทยุโรงเรียน เช่น การซ่อมเครื่องวิทยุ, ค่าไฟ เป็นต้น
9. ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา
ผู้บริหารการศึกษาไม่ได้ให้ความสนใจหรือการสนับสนุนการใช้วิทยุโรงเรียนเท่าที่ควร

ความต้องการของครูวิทยุโรงเรียน

โรงเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนช่วยเหลือในสิ่งต่อไปนี้

1. ให้มีการอบรมครู ให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นประจำทุก 1 - 2 ปี
2. จัดหาเครื่องรับฟังที่มีคุณภาพดี แจกให้โรงเรียนอย่างน้อยโรงเรียนละ 1 เครื่อง
3. จัดบริการเกี่ยวกับการซ่อมเครื่องรับฟัง
4. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ
5. แจกเอกสารคู่มือครูให้แก่โรงเรียนอย่างเพียงพอ และลงหน้าให้ทันนำไปใช้ได้
6. จัดให้หม้อหุงรับฟังวิทยุโรงเรียนโดยเฉพาะ
7. จัดหาครูที่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนให้
8. จัดตั้งเจ้าหน้าที่สอดทัศนศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบการสอน
9. ให้มีการนิเทศหรือแนะนำการใช้วิทยุโรงเรียนจากเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนเสมอ ๆ

10. ให้มีการติดตามผลหรือวัดผลการรับฟังเป็นประจำ
11. ให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างครูวิทยุโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
12. ให้เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษาทุกฝ่ายให้ความสนใจและสนับสนุนการใช้วิทยุโรงเรียนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ขอเสนอแนะ

สรุปแล้วปัญหาต่าง ๆ ในการใช้วิทยุโรงเรียน ของการวิจัยครั้งนี้ก็เหมือน ๆ กับปัญหาที่ผู้วิจัยอื่น ๆ ได้ค้นพบมาแล้วหลายปีตามที่กล่าวมาแล้วในตอนต้น เช่น ครูวิทยุโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการใช้วิทยุโรงเรียน เครื่องรับฟังมีไม่เพียงพอ เสียงที่รับฟังไม่ชัดเจน และตารางออกอากาศไม่ตรงกับตารางสอนของโรงเรียนเป็นต้น แสดงว่าปัญหาเหล่านี้ อาจจะไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควรหรือแก้ไขไม่ถูกวิธี ไม่ถูกจุด หรือไม่ได้แก้ไขเลย เพราะมีอุปสรรคหลายอย่าง เช่น ขาดงบประมาณ ขาดกำลังคน ปัญหาต่าง ๆ เถาๆ จึงยังคงปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน เป็นการชี้ให้เห็นว่าการใช้วิทยุโรงเรียนของโรงเรียนต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาแล้ว ยังไม่ใคร่ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงคิดว่าขอเสนอแนะต่อไปนี้ คงจะพอเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงาน และการใช้วิทยุโรงเรียนให้ประสิทธิภาพดีขึ้นบ้าง

ตามสมควร

ขอเสนอแนะสำหรับครูวิทยุโรงเรียน

วิธีการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีหรือไม่ดี การใช้วิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนซึ่งเป็นของค่อนข้างใหม่สำหรับครู ครูยังมีความรู้ความเข้าใจน้อย เพื่อให้การสอนการเรียนเป็นผลดี จึงขอเสนอแนะแนวทางปฏิบัติสำหรับครูวิทยุโรงเรียนไว้ดังนี้

1. พยายามศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิทยุโรงเรียนจากเอกสาร ตำราต่าง ๆ และคู่มือใหม่ความรู้ ความเข้าใจที่ขึ้น
2. เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ในการใช้วิทยุโรงเรียน ครูควรขอคำแนะนำแก้ไขจากครู

ใหญ่ ศึกษานิเทศ เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนของจังหวัด หรือของกองเผยแพร่การศึกษา

3. พยายามปฏิบัติงานการสอนให้เป็นไปตามลำดับชั้นต่าง ๆ ของการใช้วิทยุโรงเรียน เช่น ศึกษาคู่มือครู รับฟังชั่วโมงครู และเตรียมนักเรียนให้พร้อมก่อนรับฟังเป็นคน
4. เพื่อผลการศึกษาที่ดีของนักเรียน ครูจึงควรใช้วิทยุโรงเรียนด้วยความสมัครใจ และตั้งใจจริง ๆ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูใหญ่

1. ให้ความสนใจและสนับสนุนการใช้วิทยุโรงเรียนของครูเท่าที่จะเป็นไปได้
2. เป็นที่ปรึกษาแนะนำของครูเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสได้ศึกษาอบรมเกี่ยวกับเรื่องวิทยุโรงเรียน
4. จัดตั้งเจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา เพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริการวัสดุอุปกรณ์การสอนแก่ครู
5. จัดหาเอกสารเกี่ยวกับวิทยุโรงเรียนมาให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
6. คอยติดตามการรับส่งเอกสารคู่มือครู และตารางออกอากาศจาก อำเภอ จังหวัด หรือจากกองเผยแพร่การศึกษา เพื่อให้ได้รับเอกสารคู่มือทุกชั้น และทันไร
7. จัดหาเครื่องรับฟังวิทยุ ให้แก่โรงเรียน และบริการเกี่ยวกับการซ่อมแซมเครื่องรับฟังที่ชำรุดใช้การไม่ได้
8. จัดทำตารางสอนในโรงเรียนให้ตรงกับตารางออกอากาศของบทเรียนวิทยุให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
9. จัดหางบประมาณมาใช้จ่ายเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียน เช่น จัดฉายภาพยนตร์ ใ้ควาที่ การแสดงละครหรือการเล่นต่าง ๆ ของเด็กนักเรียน เป็นต้น
10. ส่งเสริมให้มีครูใช้วิทยุโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก เพราะปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูหลายคน แต่มีครูวิทยุโรงเรียนเพียง 1 - 2 คนเท่านั้น

11. คอยวัดผลหรือติดตามผลการสอนของครูอยู่เสมอ ครูจะได้ตั้งใจสอนอย่างจริงจัง
12. เป็นเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนทุกฝ่าย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสอนของครู เช่น เชิญเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนของจังหวัด หรือกองเผยแพร่การศึกษามาให้คำแนะนำช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือสาธิตการสอนด้วยการใช้วิทยุโรงเรียนเป็นตัวอย่างแก่ครูเป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนของจังหวัด

1. ให้คำแนะนำช่วยเหลือการใช้วิทยุโรงเรียนแก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ เป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
2. พยายามเปิดการอบรมครูวิทยุโรงเรียนในจังหวัดตามความเหมาะสม
3. ร่วมมือกับโรงเรียนในการวางแผนการสอนการจัดครูสอน การทำตารางสอนให้ตรงกับตารางออกอากาศ และอื่น ๆ
4. จัดบริการความช่วยเหลือแก่โรงเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การซ่อมแซมเครื่องรับวิทยุ การจัดหา จักรู้อ หรือการผลิตอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ และการรับส่งเอกสารคู่มือครูให้แก่โรงเรียน
5. ติดตามวัดผลการใช้วิทยุโรงเรียนในทุกโรงเรียนพร้อมทั้งรายงานผลให้โรงเรียน และกองเผยแพร่ทราบเป็นประจำ
6. เป็นผู้ติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียนกับจังหวัด และกองเผยแพร่การศึกษา
7. ให้ความสนใจและสนับสนุนการใช้วิทยุโรงเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะสำหรับกองเผยแพร่การศึกษา

1. ควรปรับปรุงสถานีวิทยุศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการส่งกระจายเสียงดีขึ้นอย่างรีบด่วน โดยเพิ่มกำลังส่งให้มากกว่าในปัจจุบัน เพราะโรงเรียนส่วนใหญ่รับฟังรายการจากสถานีวิทยุศึกษาไม่คอยได้ และเสียงไม่ชัดเจน มีเสียงจากสถานีอื่นรบกวนสอดแทรกอยู่เสมอ

เครื่องส่งของสถานศึกษาอาจเปรียบได้เหมือนหัวใจของงานวิทยุโรงเรียน เป็นเครื่องมือหรือตัวจักรที่สำคัญที่จะให้งานวิทยุโรงเรียนเกิดขึ้นได้ และดำเนินไปได้ ฉะนั้นถ้าเครื่องส่งไม่ดี รับฟังไม่ค่อยได้ เสียงขาด ๆ หาย ๆ ไม่ชัดเจน แถมยังมีเสียงเพลง เสียงละครลิเก เสียงโฆษณา ฯลฯ เข้ามาประกอบรายการอีกด้วย ก็เหมือนกับการนำครุฑที่พูดติดอ่าง จมูกพิการ พูดไม่ชัด เป็นหัวหน้าเสียงแหบแห้ง ให้มาขึ้นสอนนักเรียนอยู่นอกห้องแล่งงานวิทยุโรงเรียนจะได้ประโยชน์อะไร จะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนอย่างไร

กระทรวงศึกษาธิการ จึงไม่น่าจะมองข้ามปัญหาที่สำคัญยิ่งอันนี้ไปเสีย ฉะนั้น ถ้าหากมุ่งหวังที่จะให้งานวิทยุโรงเรียนเพื่อการปรับปรุงหรือพัฒนาการศึกษาของชาติให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่วางไว้แล้ว กระทรวงศึกษาธิการก็ควรที่จะกล่าวดูแล และเริ่มดำเนินงานปรับปรุงคุณภาพของอุปกรณ์การส่งกระจายเสียงของสถานศึกษาเสียแต่บัดนี้ และต่อไปการใช้วิทยุโรงเรียนยิ่งมีความจำเป็นมีความต้องการที่จะใช้มากขึ้นอีก เนื่องจากจำนวนเด็กนักเรียนได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การใช้ครูสอนในโรงเรียนแบบเดิมอาจจะไม่เพียงพอและไม่ทันกับอัตราการขยายตัวของนักเรียน

2. ควรพิจารณาจัดหาเครื่องรับฟังวิทยุที่มีคุณภาพดี และใช้ได้สะดวก แจกจ่ายให้แก่ทุกโรงเรียนที่รับฟังวิทยุโรงเรียนตามสมควร

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับปรุงเครื่องส่งของสถานศึกษา เพราะถ้าเครื่องส่งดี แต่เครื่องรับไม่ดี ผลก็ออกมาเหมือนเดิมคือไม่ได้ผล ก็เหมือนกับการเปิดเพลงที่แสนจะไพเราะให้เด็กหูหนวกฟังนั่นเอง

การจัดหาเครื่องรับฟังให้แก่โรงเรียน อาจทำได้หลายวิธี เช่น ติดต่อขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ จากมูลนิธิจากองค์การรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ เช่น กองการสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นต้น หรืออย่างน้อยก็ควรติดต่อแหล่งซื้อที่ราคาเขา และผ่อนส่งให้แก่ครู

3. จัดให้มีการอบรมครูวิทยุโรงเรียนเป็นประจำ เพราะครูส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้
รับการศึกษารอบรมเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนมาก่อน และครูเหล่านั้น
ก็ไม่มีความรู้ความสามารถในการใช้วิทยุโรงเรียนเท่าที่ควร

การจัดอบรมอาจทำได้โดย เปิดการอบรมเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนของ
จังหวัดของภาคศึกษาต่าง ๆ เสียก่อน แล้วจึงให้เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนที่ได้
รับการอบรมแล้วไปทำการอบรมครูวิทยุโรงเรียนในจังหวัดในภาคต่อไป

4. อาจพิจารณาจัดให้ "วิชาวิทยุโรงเรียน" เป็นวิชาเลือกบังคับชุดหนึ่ง เหมือน
กับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตรวิชาครู พ.กศ. หรือ พ.ม. จะทำให้จำนวนครูวิทยุ
โรงเรียนที่มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องเบียดเบียนเวลา และงบประมาณ

การจัดการศึกษาท่านองนี้ เจ้าหน้าที่วิทยุของกองเผยแพร่การศึกษาอาจ
ดำเนินการเองได้ โดยจัดสอนหรือบรรยายทางสถานีวิทยุศึกษาให้แก่ครูที่สมัคร
เรียนได้รับฟังหรือได้เรียนอยู่ที่บ้าน อาจจะทำทุกวัน ในตอนค่ำ หรือเฉพาะวัน
หยุดราชการก็ได้ เมื่อสิ้นปีการศึกษาให้มีการทดสอบความรู้ท่านองเกี่ยวกับการ
การสอบวิชาชุดอื่น ๆ

5. ปรับปรุงเรื่องตารางออกอากาศของบทเรียนวิทยุให้ตรงกับตารางสอนของโรง
เรียน แต่ละโรงเรียน แต่ละท้องถิ่นมีสภาพไม่เหมือนกัน จึงควร
ได้มีการศึกษาวิจัยกันอย่างจริงจังเป็นการเฉพาะในเรื่องนี้ เพื่อค้นหาว่ามีปัญ
หาหรืออุปสรรคที่แท้จริงอะไรบ้าง และจะมีวิธีแก้ไขดำเนินการอย่างไรจึงจะ
ถูกต้องได้ผลมากที่สุด โดยสามารถจัดปัญหาเรื่องตารางออกอากาศไม่ตรงกับ
ตารางสอนในโรงเรียนให้หมดไปหรือมีเหลือแต่ให้น้อยที่สุด

6. จัดตั้งสถานีวิทยุศึกษาย่อยตามภาคต่าง ๆ ทั้ง 12 ภาค โดยมีสถานีวิทยุศึกษา
ในนครหลวง ฯ เป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดรายการหรือบันทึกเพลงไปยังสถานี
เหล่านั้น วิธีนี้คิดว่าจะช่วยแก้ปัญหาได้หลายอย่าง เช่น ปัญหาเรื่องการรับฟัง
เสียงไม่ชัดเจนจะหมดไป ตารางสอนของโรงเรียนจะมีโอกาสตรงกับตาราง
ออกอากาศมากขึ้น และสามารถจะจัดบทเรียนให้สอดคล้องเหมาะสมกับแต่ละ
ท้องถิ่นได้ยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นผลทำให้มีการใช้วิทยุโรงเรียนอย่างแพร่หลาย และ

ไคผลคี

7. เจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนของกองเผยแพร่การศึกษาควรออกไปเยี่ยมเยียนหรือให้คำแนะนำแก่ครูในโรงเรียนต่าง ๆ เท่าที่ควร จึงอาจจะต้องจัดตั้งศึกษานิเทศก์หรือเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก เพื่อให้มีโอกาสได้ไปแนะนำอบรมแก่ครูมากขึ้น
8. การแจกเอกสารต่าง ๆ โดยเฉพาะคู่มือครู และตารางออกอากาศควรปรับปรุงการส่งให้ถึงโรงเรียนถึงมือครูโดยรวดเร็ว อย่างน้อยก่อนเปิดภาคการศึกษา 2 สัปดาห์ เท่าที่แล้วมาโรงเรียนส่วนใหญ่จะได้รับเอกสารคู่มือครูแต่ก็ช้าเกินไป ไม่ทันใช้ในภาคหรือในปีการศึกษานั้น ทำให้เป็นปัญหาในการสอนการเรียน โดยเฉพาะการจัดการการสอนในโรงเรียน

การแจกเอกสารจึงควรมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะ ให้มีหน้าที่ในการรับส่งเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับคู่มือครูการใช้วิทยุโรงเรียน และให้คอยติดตามผลให้เป็นที่ยอมรับว่าเอกสารเหล่านั้นได้ถึงโรงเรียนถึงครูแล้วโดยเรียบร้อยไม่ว่าจะหรือตกค้างอยู่ที่ไหน
9. สำหรับเอกสารคู่มือครู ถ้าเป็นไปได้ควรแจกให้แกทุกโรงเรียน เพราะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ไม่มั่งบประมาณที่จะจัดซื้อหาเอง
10. ควรมีการจัดพิมพ์เอกสารประกอบการใช้วิทยุโรงเรียนให้แพร่หลาย โดยออกเป็นประจำทุกปีหรือทุกเดือนเป็นอย่างช้า สำหรับหนังสือ "วิทยุศึกษา" รู้สึกว่าจะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนน้อยมากส่วนใหญ่เป็นความรู้เกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป
11. ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้ใช้วิทยุโรงเรียนอยู่เสมอ ซึ่งอาจขึ้นในแต่ละภาค มีเจ้าหน้าที่จากกองเผยแพร่การศึกษาร่วมประชุมด้วย และควรจัดในระหว่างปิดภาคปลาย ก่อนเปิดภาคการศึกษาของปีใหม่ เพื่อเจ้าหน้าที่วิทยุโรงเรียนจะได้ชี้แจงเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้วิทยุโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไป

12. ควรจะขยายการสอนวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอีก เช่น วิชาภาษาไทย และ วิชาสังคมศึกษาควรขยายให้ถึง ชั้น ป.7 เป็นอย่างน้อย
13. ควรมีการติดตามผลหรือวัดผลการรับฟังของโรงเรียนต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ การวัดผลอยู่เสมอจะทำให้ครูมีความกระตือรือร้นมีความต้องการที่จะใช้วิทยุโรงเรียนให้เกิดผลดียิ่งขึ้น การปล่อยปละละเลย ทำให้ครูมองไม่เห็นความสำคัญของการใช้วิทยุโรงเรียน อาจจะเป็นเหตุให้ไม่มีโรงเรียนใดทำการสอนอย่างจริงจัง เพราะครูเกิดความเบื่อหน่าย จึงสอนบางไม่สอนบางไปตามอารมณ์ การวัดผล นอกจากจะทำการวัดโดยการสัมภาษณ์แล้ว ควรจะได้มีการออกไปสอบถามสัมภาษณ์ หรือ สังเกตการณ์ในโรงเรียนโดยตรงบ้างตามสมควร เพราะคำตอบในแบบสอบถามอาจจะไม่ตรงกับความเป็นจริงเลยก็ได้

การวัดผลเป็นสิ่งที่ทั้งผู้วัดและผู้ถูกวัดต้องการทราบผลของการวัดนั้น เหมือนกับการสอบไล่ทั้งครู และนักเรียนต่างก็อยากจะทราบผลของการสอบ ดังนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่ทางกองเผยแพร่การศึกษาจะได้แจ้งผลการใช้วิทยุโรงเรียนที่วัดได้มาไว้ให้โรงเรียนได้ทราบด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

1. ควรได้ทำการวิจัยปัญหาการใช้วิทยุโรงเรียนในภาคศึกษาอื่น ๆ ให้ครบทุกภาค แล้วนำมาเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณาแก้ไขปรับปรุงให้การใช้วิทยุโรงเรียนในภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ หรือทั่วทุกท้องถิ่นทุกโรงเรียนได้รับผลดีสัมพันธ์ตามความมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ควรจะพิจารณาเลือกศึกษาวิจัยปัญหาการใช้วิทยุโรงเรียนที่สำคัญ ๆ ปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับด้านดำเนินงาน ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนวิทยุ และปัญหาเกี่ยวกับการจัดการวางออกอากาศให้ตรงกับตารางสอนของโรงเรียนเป็นต้น